

Nieuwsbrief

Jeugdzorg

Einde civielrechtelijke plaatsing in JJI's in zicht

Kabinet maakt gesloten crisisopvang en behandeling binnen jeugdzorg mogelijk

Op 15 april heeft de Ministerraad besloten het ministerie van VWS verantwoordelijk te maken voor jeugdigen die nu nog op civielrechtelijke titel in een justitiële jeugdinrichting worden geplaatst. Het kabinet wil nog dit jaar bij de Tweede Kamer een voorstel indienen om de Wet op de jeugdzorg zo aan te passen, dat gesloten crisisopvang en behandeling ook binnen het kader van deze wet mogelijk wordt.

De aanleiding voor dit besluit vormt het Kamerdebat van medio 2004 over de plaatsing in justitiële jeugdinrichtingen (JJI's) van jeugdigen met ernstige gedragsproblemen die primair bescherming nodig hebben. Deze doelgroep is tot nu toe samen met strafrechtelijk veroordeelde jongeren in JJI's geplaatst (zie *nieuwsbrief nr. 14*). In 2003 bestond de doelgroep uit circa 2.000 jeugdigen, ongeveer de helft van het totale aantal jeugdigen in een justitiële jeugdinrichting.

VWS creëert een alternatief zorgaanbod

De uiteindelijke situatie

Zodra de wet is gewijzigd - naar verwachting begin 2007 - worden jeugdigen die vanwege een crisissituatie een gesloten setting nodig hebben, niet meer in een

justitiële opvanginrichting geplaatst. VWS creëert voor deze doelgroep een alternatief zorgaanbod. Voorzover huidige justitiële behandelinrichtingen te zijner tijd een passend behandelaanbod in het kader van de gewijzigde wet leveren, kunnen (ook) zij als zorgaanbieder voor de doelgroep worden erkend. Dit voorkomt kapitaal- en deskundigheidsverlies. Bij het in werking treden van de gewijzigde wet gaat het budget voor de civiele doelgroep over van het ministerie van Justitie naar dat van VWS.

In de tussentijd...

In de tussenliggende periode, vóór de wetwijziging, wil het kabinet de opvang van jeugdigen in justitiële jeugdinrichtingen zoveel mogelijk beperken. Dat gebeurt in de eerste plaats door te investeren in de uitbreiding van alternatief behandelaanbod in de jeugdzorg. Daarnaast kunnen jeugdigen onder de 12 jaar vanaf mei 2005 worden geplaatst in 'Horizon', een gesloten jeugdzorgsetting buiten de JJI's. Het kabinet heeft een bedrag, oplopend tot veertien miljoen euro per jaar vanaf 2006, bestemd voor het realiseren van nieuw zorgaanbod. Hierbij gaat het om de verdere ontwikkeling en uitbreiding van zeer intensief ambulante zorgaanbod en om nieuwe vormen van - open en gesloten - residentiële zorg. Dit aanbod start zo snel mogelijk. ■

Verder in dit nummer:

- Doorbraakproject 2
- Pilots bekostiging zorgaanbod 3
- Speech Donner naar aanleiding van Savanna 4
- Landelijke instellingen (gezins)voogdij 5
- Jeugdzorgbrigade: signalen en acties 6
- Meldcode kindermishandeling 7
- JONG-overeenkomst 8

De Nieuwsbrief Jeugdzorg is een gezamenlijke publicatie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het ministerie van Justitie en de jeugdzorgbrigade.

Reacties/suggesties:

e-mail: jeugdzorg@minvws.nl

“We zijn heel benieuwd hoe de collega’s te werk gaan”

Op 5 april 2005 zijn de bureaus jeugdzorg in Flevoland, Limburg en Overijssel gestart met het project ‘Doorbraak in de jeugdzorg’. De toegangs- en AMK-teams van deze bureaus gaan ieder op hun eigen wijze aan de slag met het terugdringen van wacht- en doorlooptijden. Maar ze kijken ook regelmatig bij elkaar over de schutting.

“We zijn heel benieuwd hoe de collega’s in de andere twee provincies te werk gaan”, zegt Jan Rolleman, projectleider Doorbraak bij Bureau Jeugdzorg Overijssel. “Ik denk dat we veel van elkaar kunnen leren. Als een bepaalde aanpak bij de één goed blijkt te werken, kan de ander daar zijn voordeel mee doen.” Jan Rolleman is binnen Bureau Jeugdzorg Overijssel eerstverantwoordelijk voor de toegangsfunctie en manager van de regio Twente. Deze regio en het Overijsselse AMK doen mee aan het Doorbraakproject. “Tot voor een jaar kampten wij met grote wachtlijstproblemen”, aldus Rolleman. “Die hebben we kunnen wegwerken door het anders inrichten van werkprocessen en het verschuiven van capaciteit van kortdurende hulp en casemanagement naar de ‘voorkeur’. Maar het kan altijd beter en dat is ook nodig, want het aantal cliënten blijft groeien.”

Wat is Doorbraak?

“Doorbraak is een praktisch instrument om de veel te lange wacht- en doorlooptijden in de jeugdzorg drastisch terug te dringen”, legt Karel Diephuis uit. Zelfstandig adviseur Karel Diephuis is lid van het Doorbraakteam, dat de deelnemers aan het project begeleidt. Dit team bestaat verder uit Heleen van Deur (zelfstandig adviseur) en Petra Stienstra (NIZW). Diephuis: “Multidisciplinaire teams, samengesteld uit medewerkers van de deelnemende organisatie, gaan aan de slag om de eigen werkprocessen door te lichten. Dat gebeurt aan de hand van een door experts samengesteld verbeterpakket met ‘good practices’. Deze ‘verbetersteams’ zoeken naar direct toepasbare mogelijkheden om de cliëntvriendelijkheid en doelmatigheid te vergroten. Op werkconferen-

ties doen zij inspiratie bij elkaar op. Ze vergelijken hun aanpak en resultaten, wisselen ervaringen uit en nemen aantoonbare verbeteringen van elkaar over.”

Succes in gezondheidszorg

Met de Doorbraakaanpak zijn de afgelopen jaren in de Nederlandse gezondheidszorg spectaculaire resultaten behaald. Daarom heeft het ministerie van VWS voorgesteld ook in de jeugdzorg zo’n project te starten, om te beginnen bij de bureaus jeugdzorg. VWS treedt op als financier en opdrachtgever van het project. Het NIZW voert het uit. De bureaus in Flevoland, Limburg en Overijssel hebben als eersten met een toegang- en AMK-team op het project ingetekend. Na de zomer gaat een aantal andere bureaus jeugdzorg aan de slag. De bedoeling is dat ook de ketenpartners bij het project aanhaken, want wacht- en doorlooptijden in de jeugdzorg zijn (tot op zekere hoogte) een ketenprobleem.

Twee deelprojecten

“Wij hebben twee deelprojecten geformuleerd”, vertelt Jan Rolleman. “We gaan ze tegelijkertijd uitvoeren. In het eerste project gaat het om het AMK. Door de voor geschiedenis zijn er nog te veel schotten tussen het AMK en de rest van bureau jeugdzorg. Dat is niet gunstig voor de wacht- en doorlooptijden en dus niet in

Voortgangsbericht jeugdzorg

Staatssecretaris Ross en minister Donner hebben de Tweede Kamer beloofd voortaan jaarlijks in de maanden april, september en december een voortgangsbericht over ontwikkelingen in de jeugdzorg toe te zenden. Het voortgangsbericht van april 2005 kunt u vinden op www.jeugdzorg.nl. In dit bericht wordt onder andere aandacht besteed aan de initiatieven van de provincies om de wachtlijsten aan te pakken.

het belang van de cliënt. Het project moet leiden tot een betere aansluiting tussen de werkprocessen van het AMK en die van onze (algemene) toegangsfunctie, de ambulante hulpverlening en de gezinsvoogdij. In het verbetersteam dat daaraan gaat werken, zijn al deze disciplines vertegenwoordigd. In het tweede deelproject gaan we experimenteren met het concentreren van het aanmeldproces en de crisisinterventie op één locatie van bureau jeugdzorg in Twente. Tot nu toe voert iedere vestiging in de regio deze taken zelf uit, maar dit is niet erg efficiënt. Door deze aanpak kunnen de overige teams in Twente zich concentreren op screening en indicatiestelling. Door de instellingen voor maatschappelijk werk in deze regio bij het centrale aanmeldpunt te betrekken, verwachten wij een betere afstemming met het lokaal preventieve jeugdbeleid te kunnen bereiken. De betrokken gemeenten voelen hier wel voor. Met de Doorbraakmethode gaan we toetsen of zo’n centraal aanmeldpunt werkt.” ▶

Jan Rolleman (Bureau Jeugdzorg Overijssel): “Het kan altijd beter. En dat is ook nodig, want het aantal cliënten blijft groeien.” (foto: Ruben Schipper)

'Het moet beter worden voor kinderen!'

Onder dit motto vond op 5 april jl. in De Eenhoorn te Amersfoort een startconferentie plaats voor de projectleiders en reeds ingestelde verbeterteams van de deelnemende bureaus jeugdzorg. Zij maakten kennis met elkaar, met de begeleiders van het Doorbraakteam en met de expertgroep, die het geheel inhoudelijk ondersteunt. Deze expertgroep bestaat uit dr. Jos Baecke (BMC), dr. Ingrid ten Berge (NIZW), prof.dr. Jo Hermanns (COACT Consult), prof.dr. Tom van Yperen (NIZW) en Stan Janssen (leider van diverse Doorbraakprojecten in de gezondheidszorg).

De deelnemers maakten ter plaatse gezamenlijk een begin met de projectvoorbereiding. In een werkgroep AMK en een werkgroep Toegang namen zij hun werkprocessen onder de loep. De AMK-

werkgroep wist onder meer te melden dat de activiteiten per cliënt gemiddeld veertien werkuren vergen, terwijl de doorlooptijd gemiddeld zestig dagen bedraagt. Voor de leden van de toegangsteams was dit een herkenbaar beeld. Het wordt tijd om hiermee af te rekenen, was de gezamenlijke conclusie. Tot slot presenteerde het Doorbraakteam een meetplan, waarmee de verbeterteams de nulsituatie en de vorderingen van hun project kunnen vaststellen.

Het vervolg

Op 26 mei a.s. vindt een tweede werkconferentie plaats. Tegen die tijd moeten alle verbeterteams volledig bemensd zijn. Ieder team presenteert dan de resultaten van de eigen nulmeting, de daarop gebaseerde verbeterdoelen en een plan van aanpak voor het desbetreffende project.

Bij de voorbereiding daarvan kunnen zij een beroep doen op het Doorbraakteam. In de daaropvolgende twee werkconferenties wisselen de deelnemers ervaringen en best practices uit. De projecten hebben een looptijd van één jaar.

De 'verbeterteams' doen inspiratie bij elkaar op.

Bureaus jeugdzorg die na de zomer ook aan het project willen meedoen, kunnen zich tot 1 juni 2005 opgeven bij het Doorbraakteam. De contactgegevens van het team en nadere informatie over het project vindt u op www.doorbraakindejeugdzorg.nl. ■

Voortgang pilots bekostiging zorgaanbod

Begin 2005 zijn in vier regio's pilots van start gegaan om de door bureau Deloitte ontwikkelde systematiek voor de bekostiging van het jeugdzorgaanbod in de praktijk te toetsen. De pilots dienen ook om gegevens te verzamelen voor de berekening van normprijzen voor het zorgaanbod. Wat is er tot nu toe gebeurd en wat zijn de verdere plannen?

De pilots vinden plaats in de regio Haaglanden en de provincies Drenthe, Gelderland en Zuid-Holland. Ze duren tot eind 2005. Aan de achtergronden en de start van de pilots is al in eerdere afleveringen van deze nieuwsbrief aandacht besteed (zie de nummers 10, 13 en 15).

Conversie-instrument

Sinds de start is door een aantal pilotdeelnemers een zogenoemd conversie-instrument ontwikkeld. Dit is een instrument waarmee zorginstellingen hun zorgaanbod kunnen vertalen naar de door Deloitte ontwikkelde 'bekostigingseenheden'. Het wordt inmiddels door alle pilotinstellingen toegepast. Over de ervaringen die zij daarmee opdoen, rapporteren zij aan een landelijke projectgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van het IPO, de MOgroep en het ministerie van VWS. Zo nodig zal de projectgroep besluiten tot aanpassing van de

(definities van de) bekostigingseenheden en het conversie-instrument. In dat geval volgt een tweede proefronde.

Toetsing normprijzen

Een belangrijke tweede stap in het pilotproject is het toetsen van de door Deloitte berekende normprijzen voor de bekostigingseenheden. Deze prijzen hebben namelijk slechts een indicatief karakter. De toets op de normprijzen vindt plaats in de tweede helft van 2005, nadat de bekostigingseenheden (voorlopig) zijn vastgesteld. De uitkomst van die toets kan leiden tot een laatste aanpassing van de (definities van de) bekostigingseenheden.

Op de hoogte blijven?

Binnen en buiten de pilotregio's blijkt veel belangstelling te bestaan voor het verloop van het project, zowel bij zorgaanbieders, als bij bureaus jeugdzorg, provincies en grootstedelijke regio's.

Tussentijdse resultaten op www.jeugdzorg.nl

Om aan deze informatiebehoefte tegemoet te komen, maakt de landelijke projectgroep de producten van het project

openbaar. Dit gebeurt vanaf mei 2005 via de website www.jeugdzorg.nl (zie onder Beleid / Bekostiging). Hierbij is een waarschuwing op zijn plaats. De op de site getoonde producten zijn nog in ontwikkeling. Jeugdzorginstellingen en provincies doen er verstandig aan van deze producten kennis te nemen en hun organisatie voor te bereiden op de komende ontwikkelingen. Integrale toepassing van deze producten is echter niet aan te raden, omdat er zeker nog wijzigingen in zullen optreden. Een al te voortvarende opstelling kan dubbel werk en onduidelijkheid veroorzaken. ■

(foto: Bart Versteeg)

“Onze verontwaardiging omzetten in werken aan verbetering”

Op 23 maart jl. hield de Belangenvereniging voor Medewerkers in de Jeugdbescherming en de Jeugdreclassering (BMJ) een landelijke manifestatie in de RAI te Amsterdam. De BMJ protesteerde hiermee tegen het gerechtelijk vooronderzoek naar de rol van een gezinsvoogd in de hulpverlening aan het meisje Savanna uit Alphen aan den Rijn. Ook minister Donner voerde bij die gelegenheid het woord. De tekst van zijn speech willen wij u niet onthouden.

“Dames en heren,

De jeugdbeschermer heeft nu het gevoel dat hij vogelvrij is en dat mag niet zo zijn, want zo kunnen en willen wij ons werk niet doen. Dat is de oproep in de uitnodiging om hier te komen. U bent hierheen gekomen uit boosheid, verontrusting en verontwaardiging; om als gezinsvoogden en jeugdhulpverleners steun bij elkaar te zoeken. En vanwege die gevoelens ben ik hier ook, hoewel ik eigenlijk nu in de Tweede Kamer had moeten zijn.

Want het is makkelijk om in verontwaardiging en verontrusting te blijven steken; om voor alles te zoeken naar schuldigen en naar wie verantwoordelijk was; om naar elkaar te wijzen. Dat kunt u doen, dat kan ik doen. En het is misschien begrijpelijk. Maar het is even misplaatst als onverantwoord. Bij alles wat er al mis is gegaan, voegen we dan ook nog de fout dat we niet de kans grijpen om van gemaakte fouten te leren. Dat we de verontwaardiging en verontrusting niet om weten te zetten in een inzet om tot verbetering te komen.

Want we kunnen over de verantwoordelijkheid kort zijn. U bent verantwoordelijk voor uw werk, de staatssecretaris van VWS en ik zijn er verantwoordelijk voor dat u uw werk kunt doen. En samen zijn we verantwoordelijk dat we er iets van maken waar we allen trots en tevreden op kunnen zijn. Laten we die verantwoordelijkheid aanvaarden, wat inhoudt dat we ook verantwoordelijkheid dragen voor wat er mis gaat.

Minister Donner: "U bent verantwoordelijk voor uw werk, de staatssecretaris van VWS en ik zijn er verantwoordelijk voor dat u uw werk kunt doen." (foto: Jacco Eshuis)

En laten we elkaar niet voor de gek houden. Het is mis gegaan met het meisje uit Alphen aan den Rijn. Wie het rapport van de Inspectie jeugdzorg leest, is geschokt. Een klein meisje werd zodanig mishandeld en verwaarloosd, dat zij aan de gevolgen is overleden; en niemand greep in. Zoiets mag niet gebeuren en we kunnen daar niet op reageren met het verwijt dat het de organisatie of het systeem was. Wie dat zegt, zegt dat wat daar gebeurde geen uitzondering is, maar regel; dat het representatief is voor de hele gezinsvoogdij. Dat weiger ik te aanvaarden. Dat doet onrecht aan al die mensen: gezinsvoogden en hulpverleners, die - vaak onder moeilijke omstandigheden - gewetensvol hun werk doen en verantwoordelijkheden waar maken, ondanks de duivelse dilemma's waar ze vaak voor staan.

We moeten ons verzetten tegen negatieve beeldvorming over de jeugdhulp en gezinsvoogdij vanwege de dingen die niet goed gaan, zoals in Alphen aan den Rijn. Maar dat vergt dat we onder ogen durven te zien dat er in die zaak grote fouten zijn

gemaakt; dat wat daar gebeurde niet normaal was; niet het gevolg van 'het systeem', van de organisatie of van te weinig geld.

"Dit was niet het gevolg van 'het systeem'..."

U maakt zich ongerust over het gerechtelijke vooronderzoek dat is geopend naar de betrokken gezinsvoogd. Dat is begrijpelijk, maar niet terecht. Ik besef ten volle hoe betrokkene zich zal voelen. Maar het OM-onderzoek staat los van het Inspectierapport. Het vloeit voort uit het onderzoek naar de ouders. En inherent aan een professionele beroepsuitoefening is dat verantwoording wordt afgelegd voor eventuele fouten. De Nederlandse rechter is echt mans genoeg om te zien of iets persoonlijke schuld is, of schuld van de organisatie. Het gevoel dat u collectief in de beklagdenbank zit, strookt niet met de realiteit, hoezeer ik de sympathie voor een collega in moeilijkheden begrijp en respecteer. ▶

Gezinsvoogden leveren een cruciale bijdrage aan een gezonde toekomst van kinderen en daarmee aan de gezondheid van de samenleving. Zij moeten laveren tussen individuele belangen en hun maatschappelijke opdracht. Ik heb grote waardering voor het werk dat u doet, en velen in de samenleving met mij. Ik draag daar ook gaarne verantwoordelijkheid voor. U stelt dat de overheid al jaren op de hoogte is van de tekortkomingen in de kindbescherming. *Dat was toch bekend!* wordt er gezegd en *Hoeveel rapporten zijn er nog nodig voordat er iets gaat veranderen.* Dat is juist - en onterecht.

Want er wordt al jaren gewerkt aan hervorming en er is méér geld in de jeugdzorg geïnvesteerd, wat sommigen ook mogen beweren. Meteen na mijn aantreden in 2002 heb ik opdracht gegeven om na te gaan hoe de uitvoering van de ondertoezichtstelling kan verbeteren.

"Deltaplan gezinsvoogdij landelijk invoeren"

Het Deltaplan gezinsvoogdij heeft inmiddels in de vier pilotregio's goede

resultaten opgeleverd. Velen van u zullen er al over gehoord hebben: de vernieuwde werkmethode 'Leiding geven aan verandering' is er ingevoerd en de caseload is verlaagd van ongeveer twintig zaken naar vijftien zaken. Gezinsvoogden en ouders zijn enthousiast over de nieuwe werkwijze.

Het Deltaplan zal snel in alle andere regio's ingevoerd moeten worden (*zie naschrift; red.*). Maar dat is niet genoeg. De jeugdbescherming zal verder moeten professionaliseren; er moet duidelijkheid zijn over welke maatregel in welke situatie nodig is; de uitvoering van de voogdij moet verbeterd en de samenwerking tussen de partners in een regio kan en moet beter. Dat is allemaal al in gang gezet - o.a. met het programma Beter Beschermd - maar je verandert de wereld niet met papier en projecten; of met meer geld. U zult het in de eerste plaats moeten doen. Dat gaat niet zonder pijn en moeite. Ik heb de Tweede Kamer toegezegd om samen met de provincies nog voor de zomer de bureaus jeugdzorg te visiteren. Laten we hopen dat dit onderzoek bevestigt dat we op de goede weg zijn. Want we zullen nu vooruit moeten. Op tal van punten moet de knop om; in de aanpak, in de zorgvuldigheid en professionaliteit, in de rangorde van belangen, in de bereidheid om met anderen samen te werken. Veranderen is niet eenvoudig, het voelt vaak bedreigend en veranderen is ook echt niet altijd verbeteren. Maar er zal aangepakt en veranderd moeten worden, door u en door mij. Want anders blijven we in het heden en verleden vastzitten en staan we met de rug naar de toekomst." ■

(foto: Jacco Eshuis)

Naschrift redactie

In zijn speech heeft minister Donner al voor een deel aangegeven hoe hij vervolg wil geven aan het Inspectierapport over Savanna. Meer hierover leest u in de brief die hij op 11 april jl. aan de Tweede Kamer heeft toegezonden. Daarin schrijft de minister onder meer dat de landelijke invoering van het Deltaplan gezinsvoogdij in de loop van 2005 kan beginnen. Binnen twee jaar kan dan de nieuwe werkmethode bij alle bureaus jeugdzorg zijn ingevoerd. Voor dit doel is een budget beschikbaar, oplopend tot veertien miljoen euro per jaar in 2008. De brief aan de Tweede Kamer van 11 april 2005 vindt u op www.justitie.nl (kijk onder Pers / Parlement / Brieven Tweede Kamer).

Positie landelijke instellingen voor (gezins)voogdij

Tot 1 januari 2005 zorgden de zogenoemde landelijk werkende instellingen (LWI's) op grond van de wet voor de uitvoering van de voogdij, gezinsvoogdij en jeugdreclassering. Sinds het in werking treden van de Wet op de jeugdzorg is deze taak formeel voorbehouden aan het bureau jeugdzorg in de provincie waar de jeugdige woont.¹ Wat betekent dit voor de positie van de LWI's?

Spelen de LWI's nu geen rol meer?

Voorlopig nog wel. De Wet op de jeugdzorg kent namelijk een overgangs-

bepaling. Die maakt het mogelijk dat bureau jeugdzorg de voogdij, ondertoezichtstelling of jeugdreclassering tijdelijk laat uitvoeren door een LWI-medewerker. De wet staat dit toe, voorzover dit nodig is om de continuïteit van het werk van een LWI voor haar doelgroep te garanderen. De overgangsbepaling is door minister van Justitie van toepassing verklaard op de Stichting Gereformeerde Jeugdbescherming (SGJb), de William Schrikker Stichting (WSG), de stichting Joods Maatschappelijk Werk (JMW) en

Ambulante Jeugdbescherming en Jeugdhulpverlening Leger des Heils (AJL).

Wat betekent dit in de praktijk?

De rechter wijst altijd bureau jeugdzorg aan als verantwoordelijke voor de uitvoering van een kindbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel. Daarbij kan hij wel bepalen - zo mogelijk op advies ►

¹ De wet maakt op deze regel alleen een uitzondering voor jeugdige asielzoekers.

van de Raad voor de Kinderbescherming - dat hij het van belang vindt dat deze taken *feitelijk* worden uitgevoerd door een LWI-medewerker. De rechter kan hiertoe besluiten als dit in het belang van de cliënt is en/of omdat de cliënt tot de doelgroep van de LWI behoort.

Bureau jeugdzorg neemt het indicatiebesluit

Bureau jeugdzorg is echter de enige die een indicatiebesluit mag nemen. De LWI mag zo'n besluit wel voorbereiden. De bureaus jeugdzorg en de LWI's hebben inmiddels afspraken gemaakt over de doorgeleiding van cliënten en de uitwisseling van informatie. Daarnaast is het nuttig dat de bureaus jeugdzorg ook afspraken maken met de rechter en de Raad voor de kindbescherming.

Bijvoorbeeld over het toezenden van de oproep om ter terechtzitting te verschijnen en het toesturen van beschikkingen.

Hoe gaat het nu verder?

In beginsel is de beschreven werkwijze van tijdelijke aard. Het ministerie van Justitie heeft zich in overleg met de LWI's, de MOgroep en de provincies een beeld gevormd van het toekomstperspectief van de diverse LWI's. Daaruit blijkt dat AJL de activiteiten op het gebied van voogdij, gezinsvoogdij en jeugdreclassering gaat afbouwen. AJL overweegt zich te ontwikkelen tot jeugdzorgaanbieder. De WSG en JMW denken aan een fusie of een andere verregaande vorm van samenwerking met een bureau jeugdzorg. Het toekomstperspectief van de SGJb is op dit moment nog niet vastomlijnd. Het is de bedoeling dat de LWI's hun toekomstplannen voor de komende zomer verder hebben uitgewerkt.

Informatie over het actuele zorgaanbod van de LWI's is te vinden in de het maandblad 'Perspectief' van maart 2005. ■

(foto: Bart Versteeg)

Eerste voortgangsrapportage jeugdzorgbrigade

Brigade bespaart jeugdzorg groot aantal herindicaties

Staatssecretaris Ross en minister Donner zijn blij met de eerste halfjaarlijkse rapportage van de jeugdzorgbrigade. De brigade heeft de afgelopen maanden een jongerenpanel ingericht en veel contacten in de sector gelegd. Dit heeft al een groot aantal signalen van onnodige bureaucratie opgeleverd. Eén van die signalen is meteen door Ross en Donner opgepakt, waarmee een acuut knelpunt bij de bureaus jeugdzorg is opgelost.

Volgens de bestaande regelgeving zouden de bureaus jeugdzorg namelijk voor 1 juli 2005 alsnog een indicatiebesluit moeten afgeven aan de circa 10.000 jeugdzorgcliënten die al jeugdzorg ontvingen vóór het in werking treden van de Wet op de jeugdzorg. "Dit is nu een concreet voorbeeld van onnodige bureaucratie die

op korte termijn is op te lossen", stelde brigadevoorzitter Frank de Grave in een voortgangsgesprek met staatssecretaris Ross en minister Donner. Naar aanleiding hiervan hebben Ross en Donner op 31 maart jl. besloten de termijn voor deze 'herindicaties' te verlengen tot 1 januari 2006. "De tijd die daarmee vrijkomt, kan nu in de zorg voor jongeren worden gestoken", aldus staatssecretaris Ross. Samen met minister Donner bereidt zij een (technische) wijziging voor van de Wet op de jeugdzorg (artikel 103), die de nieuwe einddatum formaliseert. De bureaus jeugdzorg mogen op deze wetswijziging vooruitlopen.

Eerst signaleren, dan stimuleren

De eerste voortgangsrapportage van de jeugdzorgbrigade, die de periode september 2004 - maart 2005 bestrijkt, is op 8 april 2005 door staatssecretaris Ross en minister Donner aangeboden aan de Tweede Kamer. Uit de rapportage blijkt dat dit eerste half jaar het signaleren van onnodige bureaucratie centraal heeft gestaan. De brigade is het land ingegaan om te praten met jeugdigen, ouders, vertegenwoordigers van jeugdzorginstellingen, provincies en grootstedelijke

regio's. De oogst bedraagt zo'n zestig signalen. In de rapportage heeft de jeugdzorgbrigade de signalen die primair tot haar werkterrein behoren, geclusterd in vijf agendapunten die zij het komende halfjaar gaat oppakken. Per agendapunt zal de brigade de betrokken organisaties bijeenbrengen om te stimuleren dat zij gezamenlijk verbetervoorstellen formuleren. Het gaat om de volgende vijf punten.

Rapportages gezinsvoogdij

Gezinsvoogden klagen dat zij veel tijd kwijt zijn aan rapportages voor de kinderrechter. Anderzijds vinden kinderrechters de rapportages juist te omvangrijk. De jeugdzorgbrigade gaat met beide partijen om tafel zitten om vast te stellen aan welke eisen de rapportages moeten voldoen. De resultaten worden afgestemd met de uitvoerders van het Justitieprogramma 'Beter Beschermd'.

Onlogische regels in de pleegzorg

Met het ministerie van VWS, de MOgroep en de pleegzorginstellingen organiseert de brigade een startgesprek over bureaucratische knelpunten bij provinciegrens overstijgende pleegzorg.

Bij indicatiestelling in provincie A en plaatsing van dezelfde cliënt in provincie B gaat het namelijk geregeld mis met de financiering en de dossieroverdracht. De betrokken partijen zullen ook een oplossing proberen te vinden voor de grote hoeveelheid plannen en rapportages die pleegzorgwerkers soms voor een zelfde cliënt moeten produceren. Hierbij gaat het met name om gevallen waarin de indicatie verandert, terwijl het kind in hetzelfde pleeggezin blijft.

De oogst bedraagt zo'n zestig signalen

Doorlooptijden bureau jeugdzorg

Van verschillende kanten is de brigade geattendeerd op de lange doorlooptijd in het proces van aanmelding bij tot indicatiestelling door bureau jeugdzorg. Ook over de bureaucratische gevolgen van de huidige praktijk ten aanzien van herindicaties bestaat veel ongenoegen. De brigade gaat de komende tijd bij de bureaus jeugdzorg in Utrecht, Noord-Brabant en Haaglanden kijken welke verbeteringen in deze werkprocessen zijn te realiseren. Aantoonbare 'good practices' worden in de sector verspreid. Daarnaast zal de brigade de 'Doorbraakprojecten' in de jeugdzorg actief volgen.

Indicatiestelling jeugd-GGZ en -LVG

Bureau jeugdzorg verzorgt de indicatiestelling voor de jeugd-GGZ op basis van de Wet op de jeugdzorg. Het bijbehorende zorgaanbod wordt gefinancierd uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. Deze wetten stellen uiteenlopende eisen aan de indicatiestelling. Dit levert afstemmingsproblemen op. Ook in de indicatie-

stelling voor de jeugd-LVG doen zich afstemmingsproblemen voor. De jeugdzorgbrigade gaat in regio's waar deze signalen vandaan komen met de betrokken partijen op zoek naar oplossingen.

Bestuurlijke drukte

Provincies en jeugdzorginstellingen vinden dat de rijksoverheid veel projecten en onderzoeken op de sector loslaat. De provincies, die eerstverantwoordelijk zijn voor de jeugdzorg in hun gebied, worden daarbij nogal eens gepasseerd en de onderlinge samenhang tussen al die trajecten is gebrekkig. Uit dezelfde hoek komen ook bezorgde signalen over het detailniveau waarop provincies - en dus ook jeugdzorginstellingen - zich tegenover het Rijk moeten verantwoorden. Dit gaat ten koste van de feitelijke hulp aan cliënten, stelt de jeugdzorgbrigade. Zij vraagt de departementen daarom selectiever en zorgvuldiger met nieuwe initiatieven om te springen en met het IPO afspraken te maken om de informatiestromen te beteugelen.

In de tweede voortgangsrapportage, die komend najaar verschijnt, zal de jeugdzorgbrigade verslag uitbrengen over de vorderingen die op de vijf bovengenoemde punten zijn gemaakt.

Reactie staatssecretaris Ross

Uit de brief van staatssecretaris Ross aan de Tweede Kamer van 8 april 2005 blijkt dat zij en minister Donner blij zijn met de aanpak en de aanbevelingen van de jeugdzorgbrigade. In de brief vragen zij de brigade onder andere haast te maken met de aangekondigde verbetervoorstellen voor rapportages bij de jeugdbescherming, zodat die kunnen worden

meegenomen in het programma 'Beter Beschermd'. De staatssecretaris meldt verder dat zij over de doorlooptijden bij bureau jeugdzorg met het IPO en de MOgroep heeft afgesproken dat het verder terugdringen daarvan absolute prioriteit heeft. Mevrouw Ross schrijft dat zij de aanbevelingen van de brigade over de vele projecten en onderzoeken die het Rijk entameert, ter harte neemt. Inmiddels hebben zij en minister Donner met het IPO en de MOgroep afspraken gemaakt over het gezamenlijk stellen van prioriteiten en het vooraf toetsen van nieuwe initiatieven. Tot slot gaat de staatssecretaris in op het pleidooi voor het beteugelen van informatiestromen. De bestaande afspraken over de aan het Rijk te leveren informatie zijn in nauw overleg met het IPO en de MOgroep vastgelegd in het Informatieprotocol Beleidsinformatie Jeugdzorg, schrijft mevrouw Ross. Dit protocol wordt in 2005 van kracht en zal na een jaar worden geëvalueerd.

*De volledige tekst van de eerste voortgangsrapportage is te vinden op www.jeugdzorgbrigade.nl. De brief van staatssecretaris Ross aan de Tweede Kamer van 8 april 2005 vindt u op www.jeugdzorg.nl (kijk onder *Beleid / Laatste ontwikkelingen*).*

Meldcode kindermishandeling wordt verplicht

Staatssecretaris Ross wil het vaststellen en het gebruik van een meldcode kindermishandeling voor bepaalde beroepsgroepen verplicht stellen. Dit heeft zij op 4 maart 2005 in een brief aan de Tweede Kamer laten weten.

De verplichting zou om te beginnen moeten gelden voor de beroepsgroepen die vallen onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS, zoals (huis)artsen, (kraam)verpleegkundigen en

verloskundigen. De staatssecretaris zal met haar collega's van OC&W en SZW overleggen over een eventuele uitbreiding van de verplichting naar andere beroepsgroepen, zoals docenten en leidsters in de kinderopvang.

Het grote voordeel van een verplichte meldcode ten opzichte van een meldplicht is dat de beroepsbeoefenaar in iedere situatie opnieuw de mogelijkheid heeft

een zorgvuldige afweging te maken tussen de gevolgen van melden en niet melden.

Voor het invoeren van een verplichte meldcode is aanpassing van de Wet op de jeugdzorg nodig. De desbetreffende beroepsgroepen worden bij de voorbereiding van de wetswijziging betrokken. Zoals eerder in deze nieuwsbrief is gemeld (zie nummer 15), bestaan op dit moment landelijke afspraken over het ▶

melden van calamiteiten door bureaus jeugdzorg en zorgaanbieders. Zie hier voor de VWS-brochure 'Toezicht en handhaving in de jeugdzorg' van mei 2004, pagina 11, onder B. Deze brochure is in digitale vorm te vinden op www.jeugdzorg.nl (klik op Zoeken, daarna op Zoeken op de site en vermeld daar Brochure Toezicht en handhaving). ■

Extra geld voor wachtlijzen AMK

In 2005 stelt staatssecretaris Ross zes miljoen euro extra beschikbaar voor de aanpak van de wachtlijsten bij het AMK. Daarmee ondersteunt zij de inspanningen van de provincies en bureaus jeugdzorg om uiterlijk eind 2005 volgens de wettelijke normen te werken (zie ook nummer 16 van deze nieuwsbrief). Dit extra geld wordt over de provincies en grootstedelijke regio's verdeeld naar rato van de groei van de vraag bij de AMK's sinds januari 2004. Zij kunnen het gebruiken voor het verkorten van wachttijden bij de AMK's, als flexbudget voor aan kindermishandeling gerelateerd zorgaanbod en voor de training van medewerkers van bureau jeugdzorg in het AMK-werk.

JONG-overeenkomst ondertekend

Samen ten strijde tegen uitval risicojongeren

Op 8 april 2005 hebben dertien gemeenten, hun provincies/stadsregio's en de rijksoverheid de zogenoemde JONG-overeenkomst getekend. Een jaar lang gaan zij in de praktijk testen hoe zij door een meer resultaatgerichte samenwerking kunnen voorkomen dat kinderen en jongeren in de knel komen en uitvallen.

De deelnemende gemeenten zijn Almelo, Amsterdam, Borne, Breda, Cuijk, Eindhoven, Enschede, Halderberge, Helmond, Hengelo, 's-Hertogenbosch, Rotterdam en Tilburg. De provincies Noord-Brabant en Overijssel en de stadsregio's Amsterdam en Rotterdam hebben de overeenkomst mede ondertekend. Namens de rijksoverheid is dit gebeurd door de ministers van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties, Financiën, Justitie, Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Vreemdelingenzaken en Integratie en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Deze bij de Operatie JONG betrokken bewindspersonen adopteren gedurende de over-

eenkomst één of meer gemeenten. Zij gaan bij deze gemeenten op werkbezoek en de lokale en regionale bestuurders kunnen hen direct benaderen.

Speerpunten

De gemeenten en provincies/stadsregio's hebben in de overeenkomst een aantal speerpunten opgenomen. Het gaat hen bijvoorbeeld om het opbouwen en/of verbeteren van lokale en regionale zorgnetwerken voor risicojeugd en het ontwikkelen van systemen voor informatievoorziening en vroegsignalering.

Lokale en regionale zorgnetwerken uitbouwen

Daarnaast willen zij aandacht besteden aan het invullen van de taakverdeling tussen gemeenten en provincies/stadsregio's en het vereenvoudigen en verbeteren van indicatiestellingen. De samenwerkingspartners brengen de knelpunten die zij in de uitvoeringsfase tegenkomen, in kaart.

Na de evaluatie kunnen de gevonden oplossingen landelijk worden toegepast. De partners zullen naar aanleiding van hun ervaringen zo nodig ook verbetervoorstellen voor wet- en regelgeving formuleren.

'Rode Telefoon'

Voor de deelnemende gemeenten en provincies/stadsregio's is gedurende de looptijd van de JONG-overeenkomst een meldpunt ('Rode Telefoon') beschikbaar bij de Commissaris voor het jeugd- en jongerenbeleid, Steven van Eijck. Daar kunnen zij specifieke en concrete knelpunten melden die ze onderling niet kunnen oplossen.

Meer informatie is te vinden op www.operatie-jong.nl. ■

Bij de ondertekening van de JONG-overeenkomst. V.l.n.r. bestuurslid Euser van de Stadsregio Rotterdam, staatssecretaris Ross-van Dorp en wethouder Geluk van Rotterdam.

Colofon

Redactieadres

Ministerie van VWS
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
e-mail: jeugdzorg@minvws.nl

Coördinatie

Ministerie van VWS: DJB en DVC
Ministerie van Justitie: DJJ en DV

Redactie

Teun Baak, Tekst & Beleid bv, Bleiswijk

Vormgeving

Optima Forma bv, Voorburg

Fotografie

Er bestaat geen enkele relatie tussen de afgebeelde personen en de inhoud van de artikelen, tenzij in een fotobijchrift uitdrukkelijk anders is vermeld.